

STOWARZYSZENIE
EMPATIO

Stowarzyszenie Psychologów i Opiekunów Empatio
ul. Augustyna Szamarzewskiego 21/2, 60-514 Poznań

Wpisane do Ewidencji Stowarzyszeń Zwykłych m. Poznania
pod numerem 550, REGON: 543844803

+48 459 112 693
+48 790 734 777

kontakt@empatio-poznan.pl
www.empatio-poznan.pl

Opinia niezależnego psychologa

Jako psycholog praktyk prowadzący gabinet terapeutyczny wskazuję, że proponowane w projekcie rozporządzenia nr 117 Ministerstwa Edukacji Narodowej mechanizmy standaryzacji procesu weryfikacji wiedzy niosą za sobą ryzyko unieważnienia dotychczasowych postępów terapeutycznych uczniów. Próba dążenia do ujednolicenia form egzaminacyjnych ignoruje indywidualne uwarunkowania psychofizyczne dzieci i młodzieży, wymuszając powrót do metod niedostosowanych do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych.

Dla uczniów ze szczególnymi potrzebami zdrowotnymi, edukacyjnymi i psychologicznymi, możliwość przystępowania do egzaminów w formule zdalnej w ramach edukacji domowej stanowi pomocne narzędzie wspierające ciągłość nauki, a nie próbę unikania obowiązków szkolnych. Całkowite zniesienie tej formy weryfikacji wiedzy wpłynie negatywnie na cztery szczególnie wrażliwe grupy uczniów:

1. Uczniowie neuroróżnorodni (np. w spektrum autyzmu, z ADHD)

Dla osób ze zdiagnozowanym spektrum autyzmu tradycyjne środowisko szkolne wiąże się z intensywnym przebodźcowaniem sensorycznym jakim jest hałas, jaskrawe oświetlenie, nieprzewidywalność otoczenia, a także stres związany z samą logistyką dotarcia do placówki. Wielu z tych uczniów osiąga wysokie wyniki edukacyjne właśnie dzięki pracy w kontrolowanych, bezpiecznych warunkach domowych. Nakaz przystąpienia do egzaminu w obcej przestrzeni, w obecności nieznanymi osób oraz w narzuconym limicie czasowym, wywoła silny stan lękowy. Zablokuje to optymalne działanie funkcji poznawczych, takich jak uwaga, pamięć operacyjna oraz zdolność odtwarzania informacji.

Zamiast dotychczasowego podejścia zadaniowego i elastycznego, wywoła wzrost napięcia emocjonalnego. W takich okolicznościach procedura egzaminacyjna przestaje badać realny poziom wiedzy merytorycznej, a staje się jedynie weryfikacją odporności psychicznej na sytuację stresową.

2. Dla dzieci z chorobami onkologicznymi lub/i w trakcie diagnostyki oraz leczenia

W tej grupie edukacja domowa wynika bezpośrednio ze wskazań medycznych, a nie z wyboru modelu dydaktycznego. W Polsce rocznie diagnozuje się nowotwory złośliwe u około 1200–1500 pacjentów poniżej 20. roku życia. W fazie aktywnej chemioterapii czy po przeszczepie szpiku kostnego przebywanie w skupiskach ludzkich jest zabronione z uwagi na immunosupresję. Wymóg osobistego stawiennictwa w placówce postawi rodziców przed tragicznym wyborem: ryzykować zdrowiem i życiem dziecka czy zrezygnować z jego edukacji.

Januszka

Proces leczenia onkologicznego ogranicza autonomię dziecka i jego wpływ na własne życie. Edukacja w formie online pozwalała na zachowanie ciągłości społecznej i poczucia samodzielności. Przymus stacjonarności egzaminów pogłębi poczucie izolacji, stygmatyzacji oraz bezradności wobec ograniczeń wynikających ze stanu zdrowia.

3. Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową oraz sprzężoną

Mimo deklarowanej powszechnie inkluzywności, infrastruktura wielu polskich szkół wciąż nie jest w pełni przystosowana do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi (usterki wind, brak dostosowanych węzłów sanitarnych, progi architektoniczne).

Egzamin online umożliwiał uczniom z niepełnosprawnościami skoncentrowanie wszystkich zasobów energii na wykazaniu się wiedzą. Przymus stacjonarny oznacza, że siły dziecka i jego opiekunów zostaną wyeksploatowane na pokonywanie barier transportowych i logistycznych, wywołując u ucznia poczucie bycia obciążeniem i lęk przed ekspozycją społeczną.

4. Ograniczenia wynikające z restrykcyjnych ram czasowych egzaminu

Z perspektywy psychometrii i psychologii rozwoju, sztywne ograniczenie czasu egzaminu bez możliwości jego elastycznego dostosowania ogranicza szanse osób o szczególnych potrzebach. Uczniowie ci potrzebują dłuższego czasu na przetwarzanie informacji, regularnych przerw, zmiany pozycji ciała czy technik wyciszenia emocjonalnego. Wprowadzenie bezwzględnych limitów sprawi, że ocena końcowa stanie się pochodną stopnia niepełnosprawności, dezorientacji i poziomu lęku, a nie odzwierciedleniem faktycznych kompetencji intelektualnych.

Podsumowanie i rekomendacje

z perspektywy psychologa praktyka oraz Prezesa Stowarzyszenia Psychologów Empatio w Poznaniu

Projekt rozporządzenia MEN nr 117 w obecnym kształcie doprowadzi do zaburzenia dotychczasowych środków ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, inkluzji oraz dostępności edukacji. Rozwiązania cyfrowe w edukacji domowej to bezpieczne i kontrolowane narzędzia, które gwarantują uczniom w kryzysach zdrowotnych realną równość szans.

Likwidacja możliwości zdawania egzaminów w formie zdalnej – bez wypracowania jasnych wyłączeń opartych na przesłankach klinicznych i psychologicznych – naraża uczniów na fobię szkolną, wtórną traumatyzację i poczucie systemowej niesprawiedliwości.

Jako psycholog i przedstawiciel środowiska terapeutycznego apeluję o podjęcie merytorycznego dialogu z organizacjami zrzeszającymi i reprezentującymi uczniów realizujących obowiązek szkolny poza szkołą. Konieczne jest wypracowanie wspólnych uzgodnień, które zabezpieczą i prawnie zagwarantują możliwość zdawania egzaminów w formie zdalnej tym dzieciom, dla których jest to jedyny warunek umożliwiający kontynuowanie nauki.

Małgorzata Muszyńska
7.07.2026